

NGHIÊN CỨU TIỀM NĂNG VÀ GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN LOẠI HÌNH DU LỊCH XANH TẠI TỈNH QUẢNG NAM

ThS. Lê Đức Thọ

Trường Cao đẳng Nghề Đà Nẵng

TÓM TẮT

Bài viết sử dụng phương pháp nghiên cứu định tính, phương pháp thu thập tài liệu thứ cấp nghiên cứu về phát triển loại hình du lịch xanh tại tỉnh Quảng Nam. Kết quả cho thấy, Quảng Nam là địa phương có nhiều tiềm năng, lợi thế để phát triển du lịch xanh như sở hữu di sản văn hóa thế giới và Khu Dự trữ sinh quyển thế giới Cù Lao Chàm, cũng như các cảnh quan, khu vực nông thôn, ... Ngành du lịch Quảng Nam đang từng bước xây dựng thương hiệu điểm đến xanh tạo hướng đi bền vững trong phát triển du lịch. Bài viết cũng đề xuất một số giải pháp nhằm đẩy mạnh phát triển loại hình du lịch xanh tại Quảng Nam hiện nay.

Từ khóa: Du lịch xanh; du lịch Quảng Nam; phát triển du lịch.

ABSTRACT

The article uses qualitative research methods, methods of collecting secondary documents for research on the development of green tourism types in Quang Nam province. The results show, Quang Nam is a locality with many potentials and advantages to develop green tourism such as owning world cultural heritage and Cu Lao Cham World Biosphere Reserve, as well as landscapes and rural areas, ... Quang Nam tourism industry is gradually building a green destination brand to create a sustainable direction in tourism development. The article also proposes a number of solutions to promote the development of green tourism in Quang Nam today.

Keywords: Green tourism; Quang Nam tourism; tourism development.

1. MỞ ĐẦU

Du lịch xanh trong những năm gần đây không chỉ là một khái niệm mà đã trở thành một xu hướng, đã và đang phát triển nhanh chóng ở nhiều nước trên thế giới, ngày càng thu hút sự quan tâm rộng rãi của khách du lịch, của các doanh nghiệp du lịch nói riêng và cộng đồng xã hội nói chung. Tại Việt Nam, phát triển du lịch xanh hiện nay không chỉ là yêu cầu cấp thiết mà còn là định hướng chiến lược quan trọng, con đường phát triển bền vững du lịch Việt Nam, phù hợp với thực tế thích ứng với biến đổi khí hậu. Đối với du lịch Quảng Nam, trong những năm qua, nhận thức về phát triển

du lịch xanh đã có những chuyển biến tích cực, đặc biệt, năm 2022, Quảng Nam đăng cai Năm Du lịch Quốc gia với chủ đề: “Quảng Nam - Điểm đến du lịch xanh”. Trong bối cảnh đại dịch Covid-19 từng bước được khống chế, Quảng Nam đã có nhiều chính sách nhằm đẩy mạnh phát triển du lịch, trong đó, Kế hoạch số 5177/KH-UBND ngày 10/8/2021 về phát triển du lịch xanh Quảng Nam đến năm 2025 đã đề xuất mục tiêu đến năm 2025 là xây dựng khoảng 10 - 20 mô hình du lịch xanh, trong đó xây dựng ít nhất 01 mô hình kiểu mẫu theo Bộ tiêu chí du lịch xanh hằng năm [7]. Để hoàn thành mục tiêu

này, du lịch Quảng Nam cần có những giải pháp mang tính đột phá trong phát triển du lịch, trong đó, đẩy mạnh phát triển các phẩm du lịch theo hướng tăng trưởng xanh là lựa chọn được ưu tiên. Trong 3 tháng đầu năm 2022, “tổng lượt khách lưu trú tại Quảng Nam đạt 207 nghìn lượt khách, tăng 21,4% so với cùng kỳ, trong đó khách quốc tế đạt 4 nghìn lượt khách, tăng 23,5%; khách trong nước đạt 203 nghìn lượt khách, tăng 21,3%” [9]. Có được kết quả này cũng nhờ chính quyền tỉnh Quảng Nam cùng ngành du lịch đã chú trọng phát triển các sản phẩm du lịch theo hướng tăng trưởng xanh. Tuy nhiên, việc phát triển loại hình du lịch xanh tại Quảng Nam cũng gặp nhiều khó khăn, thử thách cần sớm được khắc phục. Chính vì vậy, nghiên cứu tiềm năng và đề xuất một số giải pháp nhằm đẩy mạnh phát triển du lịch xanh tại Quảng Nam là việc làm cần thiết.

2. CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

2.1. Khái niệm Du lịch xanh

Khái niệm du lịch xanh được nhắc đến từ những năm 1980, nhưng thời gian gần đây **du lịch xanh** mới thực sự trở thành trào lưu thu hút sự quan tâm của nhiều người. Theo *Hiệp hội Du lịch Sinh thái Quốc tế (TIES)*, du lịch xanh có thể được định nghĩa là “du lịch có trách nhiệm đến các khu tự nhiên, bảo tồn môi trường, duy trì cuộc sống của người dân địa phương và liên quan đến giáo dục”. Những tour du lịch như vậy có thể được tổ chức bởi cá nhân, công ty, tổ chức du lịch, được giáo dục về các vấn đề sinh thái. *Tổ chức Du lịch Thế giới (UNWTO)* đã lập ra Chương trình Phát triển du lịch bền vững và xem việc phát triển du lịch

theo hướng tăng trưởng xanh là một phần của con đường phát triển bền vững.

Du lịch xanh là loại hình du lịch dựa trên khai thác, sử dụng hợp lý nguồn tài nguyên thiên nhiên nhằm hạn chế những tác động xấu đến môi trường sống của con người. Trải nghiệm hình thức du lịch này, du khách không những có cơ hội tham quan các địa điểm đẹp, hấp dẫn mà còn góp phần to lớn trong việc bảo vệ môi trường, bảo tồn đa dạng sinh học. Du lịch xanh phát triển theo các xu hướng: *một là*, xu hướng không sử dụng đồ nhựa; *hai là*, du lịch đạp xe trải nghiệm; *ba là*, du lịch nông thôn, nông dân; *bốn là*, tham gia dọn vệ sinh tại các điểm du lịch.

Cốt lõi của du lịch xanh là sản phẩm du lịch xanh. Để đảm bảo xanh, các sản phẩm cần đạt các tiêu chí: Được tạo ra từ các vật liệu thân thiện với môi trường; đem đến những giải pháp an toàn đối với môi trường và sức khỏe; giảm tác động đến môi trường trong quá trình sử dụng; tạo ra một môi trường thân thiện và an toàn đối với sức khỏe. Như vậy, tất cả các dịch vụ, sản phẩm du lịch như tour, sản phẩm, dịch vụ của khách sạn, nhà hàng muốn được công nhận là sản phẩm du lịch xanh đều phải đạt (thực hiện) được các nội dung cơ bản của các tiêu chí trên. Mức độ “xanh” của một sản phẩm du lịch sẽ phụ thuộc nhiều vào mức độ thân thiện môi trường của những yếu tố có khả năng ảnh hưởng đến tính chất tham gia vào việc hình thành nên sản phẩm du lịch.

Tóm lại, du lịch xanh là loại hình du lịch dựa vào tự nhiên, văn hóa, có giáo dục môi trường, đóng góp cho nỗ lực bảo tồn, phát triển bền vững và thu hút sự tham gia tích cực của cộng đồng địa phương. Có thể nói, phát triển du lịch

xanh là chìa khóa để phát triển du lịch có trách nhiệm, đảm bảo du lịch bền vững. Phát triển du lịch xanh là một cách đảm bảo sự thịnh vượng của ngành du lịch và mang lại lợi ích kinh tế, xã hội cho các điểm đến cộng đồng trên toàn cầu. Du lịch xanh mang đến cơ hội hòa mình vào thế giới tự nhiên một cách thú vị và hiệu quả, mang lại sự nhạy bén trong việc quản lý các kỳ quan thiên nhiên còn lại của thế giới. Du lịch xanh sẽ là xu hướng du lịch tất yếu được lựa chọn của nhân loại, bởi nó đề cao ý thức của con người trong việc tôn trọng tự nhiên, giữ gìn bản sắc văn hóa, bảo vệ môi trường sinh thái và khôi phục đa dạng sinh học.

Trên thế giới, một số các quốc gia đã và đang phát triển loại hình du lịch xanh khá thành công. Ví dụ, tại Singapore, vốn là một quốc gia không giàu tài nguyên, nhưng họ tạo ra màu xanh cho mình bằng cách trồng cây xanh khắp nơi, thậm chí trồng cả cây xanh nhân tạo; trong đó, vườn cây Garden By the Bay của Singapore đã thu hút hàng triệu lượt khách tham quan mỗi năm. Hay tại quần đảo Maldives, một đảo quốc ở Ấn Độ Dương, Chính quyền Maldives đang nỗ lực thay thế nguồn cung cấp năng lượng điện hóa thạch bằng các nguồn năng lượng tái tạo để giảm lượng khí thải carbon, hầu hết các resort trên đảo đều sử dụng hệ thống lọc nước biển thành nước ngọt và hệ thống hứng, thu gom nước mưa, đáp ứng tốt nhu cầu sử dụng nước ngọt trong ngành du lịch; rác thải luôn được phân loại mọi nơi mọi lúc, chất thải hữu cơ được ủ làm phân bón cho vườn rau trên đảo. Giấy được đốt và rác thải nhựa được ép ra để tái chế. Rác thải thủy tinh được nghiền ra để trộn trong xi măng xây dựng. Đây có thể coi là những mô hình du lịch xanh

phát triển khá thành công mà ngành du lịch Việt Nam cần nghiên cứu, học tập kinh nghiệm và vận dụng sáng tạo vào thực tiễn phát triển du lịch tại Việt Nam.

Tại Việt Nam, sở hữu nguồn tài nguyên thiên nhiên phong phú, đa dạng, do đó, phát triển du lịch xanh là xu hướng tất yếu do đó việc bảo vệ thiên nhiên để bảo tồn tài nguyên cho du lịch bền vững là việc cần làm. Luật Du lịch xác định nguyên tắc phát triển du lịch phải “gắn với bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa dân tộc, tài nguyên thiên nhiên”. Năm 2021, Thủ tướng Chính phủ đã ban hành Quyết định số 1658/QĐ-TTg phê duyệt Chiến lược quốc gia về tăng trưởng xanh giai đoạn 2021-2030, tầm nhìn đến 2050 xác định, thúc đẩy chuyển đổi xanh một số ngành, trong đó có du lịch [5]. Chiến lược phát triển du lịch Việt Nam đến năm 2020, tầm nhìn đến năm 2030 đưa ra định hướng: “Phát triển du lịch xanh, gắn hoạt động du lịch với gìn giữ và phát huy các giá trị tài nguyên và bảo vệ môi trường” [6]. Nghị quyết số 08-NQ/TW của Bộ Chính trị về phát triển du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn khẳng định quan điểm: “Phát triển du lịch bền vững; bảo tồn và phát huy các di sản văn hóa và các giá trị truyền thống tốt đẹp của dân tộc; bảo vệ môi trường và thiên nhiên; giải quyết tốt vấn đề lao động, việc làm và an sinh xã hội” [1]. Ngành du lịch với tính chất là ngành kinh tế dịch vụ tổng hợp, có tính liên ngành, liên vùng và xã hội hoá cao, phát triển theo xu hướng xanh đóng vai trò quan trọng trong việc thực hiện các mục tiêu quốc gia về tăng trưởng xanh. Rất nhiều địa phương trong cả nước đang tích cực triển khai thúc đẩy phát triển du lịch theo hướng tăng trưởng xanh như: một số tỉnh Tây Bắc, Quảng

Bình, Nghệ An, ... phát triển du lịch cộng đồng; Huế phát triển du lịch nhà vườn; Nha Trang phát triển du lịch biển đảo; một số tỉnh Nam Bộ phát triển du lịch miệt vườn. Những địa điểm xanh, những tour du dịch gần gũi với thiên nhiên đã trở thành lựa chọn thu hút rất nhiều du khách trong và ngoài nước. Một số các doanh nghiệp du lịch tại Việt Nam cũng đang tích cực chuyển hướng kinh doanh theo hướng tăng trưởng xanh, ví dụ, Tập đoàn Flamingo Group luôn đi đầu trong việc phát triển sản phẩm du lịch sinh thái nghỉ dưỡng xanh như Flamingo Đại Lải Resort, Flamingo Cát Bà Beach Resort... Với tiêu chí “sống sang trọng giữa thiên nhiên”, các thiết kế của Flamingo đều theo hướng thân thiện với thiên nhiên và môi trường, hơn 60% cảnh quan tự nhiên được tôn trọng lồng ghép trong các công trình nhân tạo. Hay một số doanh nghiệp kinh doanh lễ hành, lưu trú, vận tải du lịch trong cả nước đã có đóng góp tích cực cho phát triển du lịch theo hướng bền vững, tạo nên xu hướng “tiêu dùng du lịch xanh”, qua đó góp phần thúc đẩy phát triển du lịch theo hướng tăng trưởng xanh, ví dụ: tour du lịch vớt rác nhằm tuyên truyền, kêu gọi người dân và du khách cùng chung tay bảo vệ môi trường của Công ty Du lịch Hội An Kayak tour (xã Cẩm Thanh, Thành phố Hội An, Quảng Nam). Như vậy, với những mô hình phát triển du lịch xanh khá thành công trên thế giới và tại các địa phương ở trong nước sẽ là những kinh nghiệm quý giá để chính quyền cùng ngành du lịch Quảng Nam đề xuất được chiến lược, kế hoạch và giải pháp đẩy mạnh phát triển du lịch xanh tại địa phương.

2.2. Phương pháp nghiên cứu

Bài viết sử dụng phương pháp nghiên cứu định tính, phương pháp thu thập tài liệu thứ cấp nghiên cứu về tiềm năng phát triển loại hình du lịch xanh ở tỉnh Quảng Nam và đề xuất một số giải pháp nâng cao hiệu quả loại hình du lịch này ở tỉnh Quảng Nam hiện nay. Để phục vụ nghiên cứu, tác giả đã tiến hành nghiên cứu các tài liệu, sách, báo, các nguồn từ internet, luận văn, luận án, tài liệu ở sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch Quảng Nam và Ủy ban nhân dân tỉnh về phát triển loại hình du lịch xanh.

3. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU

3.1. Tiềm năng phát triển du lịch xanh tại Quảng Nam

- Về tài nguyên du lịch Quảng Nam

Quảng Nam là tỉnh có tiềm năng, lợi thế phát triển du lịch. Sở hữu hai Di sản Văn hóa thế giới là Đô thị cổ Hội An, Khu đền tháp Mỹ Sơn, Di sản Văn hóa phi vật thể đại diện của nhân loại - Nghệ thuật Bài chòi, cùng nhiều cảnh quan độc đáo như Khu Dự trữ sinh quyển thế giới Cù Lao Chàm, hơn 400 di tích lịch sử - văn hóa, nhiều bãi tắm đẹp trải dài trên 125 km bờ biển và hàng trăm làng nghề truyền thống nổi tiếng, ... Quảng Nam là mảnh đất giàu tiềm năng phát triển du lịch. Quảng Nam còn được biết đến là địa phương có lợi thế, tiềm năng về du lịch nông nghiệp, nông thôn, miền núi, làng quê, làng nghề với nhiều cảnh quan tự nhiên hoang sơ, hấp dẫn, tính đa dạng sinh học cao và các giá trị văn hóa bản địa độc. Khu vực miền núi tỉnh Quảng Nam là nơi lưu giữ nhiều nét văn hóa bản địa của các dân tộc thiểu số, nhiều di tích, danh thắng tự nhiên đẹp; có khí hậu mát mẻ và độ che phủ của rừng cao. Những tiềm năng, lợi thế này

là tiền đề để địa phương khai thác, phát triển du lịch, trong đó có du lịch xanh.

Ngoài ra, rất nhiều doanh nghiệp kinh doanh lữ hành, lưu trú, vận tải du lịch trong cả nước đã có đóng góp tích cực cho phát triển du lịch theo hướng bền vững, tạo nên xu hướng “tiêu dùng du lịch xanh”, qua đó góp phần thúc đẩy phát triển du lịch theo hướng tăng trưởng xanh. Quảng Nam đang xây dựng môi trường du lịch bền vững, không rác thải nhựa, kế tiếp du lịch xanh là bước đi đột phá, sáng tạo, hướng tới ý nghĩa nhân văn, chia sẻ lợi ích, bảo vệ môi trường, gìn giữ giá trị di sản văn hóa, tài nguyên thiên nhiên, ... Tuy nhiên, việc thực hiện không dễ, bởi mỗi doanh nghiệp du lịch cần sự kiên định trong thay đổi giải pháp quản trị, đầu tư chiều sâu, dài hạn và thiện chí đồng hành.

- Về chủ trương phát triển du lịch xanh tại Quảng Nam

Với định hướng phát triển du lịch theo hướng tăng trưởng xanh, thời gian qua các cấp ủy, chính quyền và ngành chức năng tỉnh Quảng Nam đã tập trung chỉ đạo, triển khai các giải pháp để du lịch địa phương ngày càng thân thiện với môi trường; đồng thời dựa vào các tiềm năng, lợi thế do thiên nhiên ban tặng cũng như động viên, khuyến khích các doanh nghiệp, người dân tham gia phát triển du lịch gắn với bảo vệ môi trường, sinh thái và văn hoá cộng đồng. Ủy ban nhân dân tỉnh Quảng Nam đã ban hành nhiều chủ trương, chính sách, quy hoạch, đầu tư hạ tầng, xúc tiến quảng bá, xây dựng sản phẩm du lịch xanh, đặc biệt từ năm 2021, tỉnh Quảng Nam cũng đã có bước chuyển hướng đầu tư phát triển du lịch xanh và xem đây là kim chỉ

nam cho sự phục hồi và phát triển ngành du lịch sau thời gian dài bị ảnh hưởng bởi dịch bệnh Covid-19. Với việc ban hành Kế hoạch số 5177/KH-UBND ngày 10/8/2021 về phát triển du lịch xanh đến năm 2025 [7], Quảng Nam là tỉnh tiên phong đón đầu xu thế phát triển du lịch xanh.

Quảng Nam là tỉnh đi đầu trong cả nước công bố *Bộ tiêu chí du lịch xanh Quảng Nam*. Bộ tiêu chí được xây dựng sự hỗ trợ của Chương trình du lịch bền vững Thụy Sĩ (SSTP), có tham khảo tiêu chí của 25 bộ tiêu chí quốc tế và điều chỉnh để phù hợp với thực tiễn Việt Nam và tỉnh Quảng Nam. *Bộ tiêu chí du lịch xanh Quảng Nam* gồm 6 tiêu chí: 1) Du lịch khách sạn. 2) Nhà ở có phòng cho khách du lịch thuê. 3) Khu nghỉ dưỡng. 4) Tiêu chí doanh nghiệp lữ hành. 5) Điểm du lịch dựa vào cộng đồng. 6) Điểm tham quan du lịch [8]. Khi tham gia vào bộ tiêu chí, các doanh nghiệp sẽ có nhiều cơ hội được tư vấn chuyên môn và hỗ trợ thực hiện, có cơ hội marketing trên các kênh truyền thông của Quảng Nam và tổ chức quốc tế về du lịch xanh; có cơ hội tham gia mạng lưới du lịch xanh, được kết nối với các công ty lữ hành lớn, ... Đến thời điểm hiện tại, đã có 14 doanh nghiệp, cơ sở hoạt động du lịch tại Quảng Nam cam kết thực hiện Bộ tiêu chí du lịch xanh Quảng Nam 2022.

Các hoạt động của ngành du lịch Quảng Nam thời gian đến sẽ bám vào các tiêu chí của du lịch xanh, hướng tới bảo vệ môi trường sinh thái, phát huy các giá trị di sản văn hóa, thiên nhiên, ưu tiên sử dụng các sản phẩm tái chế, hạn chế tối đa phát thải ra môi trường, an

toàn cho du khách, cộng đồng dân cư. Đây là hành động thiết thực nhằm mở cửa lại hoạt động du lịch trong điều kiện bình thường mới, thúc đẩy phục hồi, phát triển du lịch, đẩy mạnh quá trình cơ cấu thị trường du lịch, xây dựng các sản phẩm du lịch mới, du lịch xanh, kích cầu du lịch với mục tiêu phát triển du lịch bền vững tại Quảng Nam. Như vậy, có thể thấy, Quảng Nam đã có bước chuyển hướng đầu tư phát triển du lịch xanh và xem đây là kim chỉ nam cho sự phục hồi và phát triển ngành du lịch sau thời gian dài bị ảnh hưởng bởi dịch bệnh Covid-19.

- Về xây dựng sản phẩm du lịch xanh tại Quảng Nam

Trong thời gian qua, khai thác tài nguyên du lịch địa phương, ngành du lịch Quảng Nam đã tích cực xây dựng các sản phẩm du lịch theo hướng tăng trưởng xanh. Có thể kể đến tour du lịch vớt rác nhằm tuyên truyền, kêu gọi người dân và du khách cùng chung tay bảo vệ môi trường của Công ty Du lịch Hội An Kayak tour (xã Cẩm Thanh, Thành phố Hội An, Quảng Nam). Sản phẩm này ra đời từ đầu năm 2017, khách du lịch sẽ tự chèo thuyền kayak và dùng vợt để vớt rác trên đoạn đường dài khoảng 8km dọc khu vực sông Hoài từ xã Cẩm Thanh vào phố cổ Hội An. Loại hình này đã thu hút được khá nhiều người tham gia, nhất là du khách nước ngoài.

Bên cạnh việc làm mới và nâng cao chất lượng các sản phẩm du lịch đang khai thác tại các Di sản Văn hóa thế giới Hội An, Mỹ Sơn, tỉnh Quảng Nam đã và đang tập trung xây dựng hình ảnh du lịch Cù Lao Chàm, các sản phẩm du lịch vệ tinh lân cận di sản văn hóa thế giới để giảm áp lực du khách đến các khu di sản

tại những mùa cao điểm. Quảng Nam đã phát triển các làng nghề gắn với phát triển du lịch như: Rừng dừa Cẩm Thanh, làng rau Trà Quế, làng mộc Kim Bồng, làng gốm Thanh Hà (Hội An); trải nghiệm du lịch cộng đồng nhà vườn Triêm Tây (thị xã Điện Bàn); làng Trà Nhiêu (Duy Sơn), làng du lịch cộng đồng Mỹ Sơn (Duy Xuyên).

Đồng thời, phát triển các sản phẩm du lịch khám phá vùng núi phía Tây và tìm hiểu bản sắc văn hóa đồng bào các dân tộc thiểu số thu hút các công ty lữ hành xây dựng các chương trình tour đưa du khách lên vùng núi: làng Bờ Hông, Dờ Rông (Đông Giang), làng dệt thổ cẩm Zara, thác Grăng (Nam Giang), làng truyền thống Cotu, Vườn cây di sản Pơmu (Tây Giang), ... Quảng Nam cũng đang tập trung mở rộng không gian du lịch vào phía Nam, bước đầu thu hút lượng khách đến tham quan tại các bãi tắm, Làng nghệ thuật cộng đồng Tam Thanh, Tượng đài Mẹ Việt Nam Anh hùng, địa đạo Kỳ Anh (Tam Kỳ), Khu Du lịch hồ Phú Ninh (Phú Ninh), Hồ Giang Thơm (Núi Thành), làng cổ Lộc Yên (Tiên Phước), Vườn sâm Tắc Ngo (Nam Trà My). Như vậy, có thể thấy, Quảng Nam rất chú trọng phát triển các sản phẩm du lịch theo hướng tăng trưởng xanh, trong đó, một số sản phẩm du lịch được các tổ chức du lịch trong nước và quốc tế đánh giá cao.

- Tình hình khách du lịch và doanh thu từ hoạt động du lịch tỉnh Quảng Nam

Trước khi đại dịch Covid-19 bùng phát và tác động nghiêm trọng đến các hoạt động du lịch, Quảng Nam là địa phương thu hút đông đảo lượng khách du lịch.

Bảng 1. Tổng lượt khách du lịch đến Quảng Nam và doanh thu từ các hoạt động du lịch ở Quảng Nam giai đoạn 2019 – 2021

Năm	Tổng lượt khách quốc tế và nội địa đến Quảng Nam qua các năm (triệu lượt)						Tổng thu (tỷ đồng)	Tăng trưởng (%)
	Tổng lượt khách	Tăng trưởng (%)	Khách quốc tế	Tăng trưởng (%)	Khách nội địa	Tăng trưởng (%)		
2019	7,66	17,61	4,6	20,50	3	13,57	6.000	27,66
2020	1,466	-81%	0,763	-83,6	0,703	-77,5	1.068	-77,5
2021	0,476	-52,8	0,013	-96,6	0,463	-24,5	121	-88,5

(Nguồn: Số liệu của Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch Quảng Nam)

Có thể thấy, trước khi chịu ảnh hưởng của đại dịch Covid-19, du lịch Quảng Nam có sự tăng trưởng cả về lượng khách và doanh thu. Quảng Nam có 10 thị trường khách quốc tế tham quan, lưu trú nhiều nhất: Hàn Quốc, Úc, Anh, Pháp, Trung Quốc, Mỹ, Đức, Nhật Bản, Malaysia, Đài Loan; trong đó, khách Hàn Quốc đến tham quan, lưu trú chiếm phần lớn. Trong năm 2020 và 2021, do tác động của đại dịch Covid-19, lượng khách và doanh thu từ các hoạt động du lịch của Quảng Nam giảm sút nghiêm trọng. Đại dịch Covid-19 đã thay đổi cấu trúc xã hội và thói quen của người dân, nhưng cũng tạo ra xu hướng mới trong du lịch. Đây cũng là cơ hội để Việt Nam trở thành điểm đến được lựa chọn du lịch hàng đầu, với những trải nghiệm hấp dẫn.

Thực hiện lộ trình mở cửa đón khách quốc tế của Chính phủ, ngày 15/11/2021 Quảng Nam đã chính thức mở cửa đón khách quốc tế tại Phở cổ Hội An và Di sản Mỹ Sơn. Trong 3 tháng đầu năm 2022, tổng lượt khách lưu trú tại Quảng Nam đạt 207 nghìn lượt khách, tăng 21,4% so với cùng kỳ, trong đó khách quốc tế đạt 4 nghìn lượt khách, tăng 23,5%; khách trong nước đạt 203

nghìn lượt khách, tăng 21,3% [9]. Đây là dấu hiệu đáng mừng đối với ngành du lịch tỉnh Quảng Nam sau 2 năm gián đoạn bởi dịch Covid-19.

Có thể thấy, khủng hoảng do Covid-19 như hồi chuông cảnh tỉnh cho chặng đường du lịch đã đi qua. Để tạo hướng đi bền vững, ngành du lịch Quảng Nam đã chuyển biến nhận thức trong phát triển du lịch xanh, hướng tới xây dựng thương hiệu điểm đến xanh vào năm 2025. Định hướng, quyết sách này đang được lan tỏa trong cộng đồng, những nhà làm du lịch và cả hoạt động dịch vụ phụ trợ. Du lịch xanh là bước đi đột phá, sáng tạo, hướng tới ý nghĩa nhân văn, chia sẻ lợi ích, bảo vệ môi trường, gìn giữ giá trị văn hóa di sản và tài nguyên thiên nhiên.

Mặc dù có tiềm năng phát triển, song du lịch xanh ở Việt Nam nói chung và tại Quảng Nam nói riêng mới ở giai đoạn khởi đầu. Du lịch xanh còn là loại hình du lịch mới cả về khái niệm lẫn tổ chức quản lý và khai thác tài nguyên phục vụ cho mục đích du lịch, do đó, nâng cao nhận thức, có chiến lược, có giải pháp đúng đắn để phát triển du lịch xanh là điều có ý nghĩa lý luận và thực tiễn hết sức quan trọng.

3.2. Giải pháp đẩy mạnh phát triển du lịch xanh tại Quảng Nam hiện nay

Theo định hướng phát triển du lịch xanh, ngành du lịch Quảng Nam đề ra mục tiêu trong năm 2022 và đến năm 2025 như sau:

Bảng 2. Mục tiêu du lịch Quảng Nam giai đoạn 2021 – 2025

TT	Mục tiêu	Năm 2022	Năm 2025
1	Tổng lượt khách (tiệu lượt)	4	12
1	Doanh thu du lịch (tỷ đồng)	6.000	26.000

(Nguồn: UBND tỉnh Quảng Nam)

Để thực hiện được mục tiêu này, định hướng phát triển du lịch Quảng Nam theo hướng tăng trưởng xanh là hướng đi phù hợp. Để đẩy mạnh phát triển du lịch xanh tại Quảng Nam, cần:

Một là, tuyên truyền, phổ biến nhằm nâng cao nhận thức về phát triển du lịch xanh. Phát triển du lịch xanh là nhiệm vụ quan trọng trong chiến lược du lịch tỉnh Quảng Nam. Cần nâng cao nhận thức và đào tạo về du lịch xanh, trước hết là đối với các nhà quản lý các cấp từ quản lý nhà nước, quản trị doanh nghiệp của ngành Du lịch và các ngành có liên quan đến du lịch về nội dung, ý nghĩa và tầm quan trọng của việc phát triển du lịch xanh. Đồng thời, cần nâng cao nhận thức, giáo dục, đào tạo cho cộng đồng về phát triển du lịch xanh, nhất là ở các vùng, các điểm, khu du lịch. Nhà nước cần có kế hoạch đào tạo ở nước ngoài đối với các cán bộ chuyên môn và cán bộ quản lý để quản lý du lịch xanh, tăng trưởng xanh và kinh tế xanh.

Hai là, thực hiện nghiêm lộ trình mở cửa ngành du lịch gắn với công tác

phòng, chống đại dịch Covid-19. Ngành du lịch cần mở cửa một cách an toàn, định hướng phát triển theo hướng du lịch xanh và thân thiện với môi trường, tạo hình ảnh du lịch Việt Nam an toàn, xanh, sạch. Để đạt được mục tiêu này, Quảng Nam cần triển khai mở cửa du lịch phù hợp với tình hình thực tế của địa phương; phát triển sản phẩm, dịch vụ du lịch phù hợp với nhu cầu của khách du lịch. Đồng thời, nghiêm chỉnh thực hiện công tác phòng, chống đại dịch Covid-19 tại các điểm du lịch, nhà hàng, khách sạn, ...

Ba là, nghiên cứu tiềm năng, lợi thế, xây dựng những sản phẩm du lịch xanh đặc trưng gắn với thương hiệu du lịch Quảng Nam. Một số mô hình phát triển du lịch xanh khả thi như: Mô hình nông nghiệp hữu cơ tại làng Thanh Đông; tái chế rác thải du lịch thành sản phẩm thông dụng trong đời sống tại làng du lịch cộng đồng Gò Nổi, An Nhiên farm; sản phẩm thảo mộc vì sức khỏe của An Farm; sản phẩm điêu khắc quà tặng du lịch được tái chế từ rác thải biển của Coco Casa; tour du lịch xanh tuần hoàn và tái chế của Sea'lavie Boutique Resort & Spa, ... Phát triển các sản phẩm du lịch sinh thái, du lịch nông nghiệp, du lịch cộng đồng thân thiện với môi trường, đặc biệt là mở rộng không gian du lịch về phía Nam và phía Tây. Có thể nói, chuỗi sản phẩm du lịch xanh đang được kỳ vọng là hướng phát triển tiềm năng của tỉnh Quảng Nam nói chung và Hội An nói riêng. Không chỉ thân thiện với môi trường, mô hình này còn giúp gia tăng lợi thế cạnh tranh và thu hút du khách.

Bốn là, đẩy mạnh đầu tư phát triển hạ tầng, nâng cấp cơ sở vật chất ngành du lịch. Nhà nước cần có chính sách khuyến khích tăng cường tính “xanh”

trong phát triển cơ sở vật chất kỹ thuật du lịch, trong các dịch vụ du lịch với những điều kiện cụ thể ở mỗi nơi như ứng dụng năng lượng gió, mặt trời, sử dụng vật liệu tái chế, vật liệu tự nhiên, chế biến rác thải, xử lý nước thải, giảm thiểu tiêu hao xăng, dầu trong giao thông, trong tiêu dùng, an toàn vệ sinh thực phẩm, ... hoặc khuyến khích các chương trình bảo tồn và truyền bá văn hóa dân gian, dân tộc trong phát triển du lịch. Cần kết hợp chặt chẽ giữa quá trình xây dựng nông thôn mới với phát triển du lịch xanh. Nhà nước cũng như doanh nghiệp cần đẩy mạnh hơn nữa và đầu tư xứng đáng cho quảng bá, xúc tiến mạnh hơn về du lịch xanh trong phạm vi toàn xã hội, cho khách du lịch bằng nhiều hình thức khác nhau, phương tiện khác nhau nhằm xây dựng một hình ảnh du lịch xanh Việt Nam, một điểm đến thân thiện thu hút đối với du khách.

Năm là, nâng cao hiệu quả quản lý nhà nước về du lịch tại Quảng Nam. Trong định hướng phát triển du lịch xanh tỉnh Quảng Nam cần thực hiện tốt công tác quy hoạch, đầu tư hạ tầng và thu hút đầu tư phát triển du lịch. Tăng cường liên kết phát triển du lịch xanh với các địa phương khác để lan tỏa giá trị của sản phẩm và nâng cao nhận thức của cộng đồng du khách khi hưởng thụ sản phẩm du lịch xanh. Cơ quan quản lý nhà nước về du lịch cần hướng đến chiều sâu, có chính sách khuyến khích du lịch nông nghiệp. Thúc đẩy du lịch tái tạo thông qua chính sách hỗ trợ cho doanh nghiệp tái chế, chuyển dịch cơ cấu lao động và đào tạo lại lao động ngành du lịch ở địa phương; thiết lập chính sách ưu tiên và kiểm soát phát triển đô thị xanh từ lợi thế cân bằng giữa khai thác tiềm năng của địa phương với vấn đề bảo vệ môi trường, tái tạo tài nguyên. Công

tác quy hoạch và quản lý thực hiện quy hoạch phải được thực hiện nghiêm túc, đảm bảo không phá vỡ quy hoạch, điều chỉnh tùy tiện vì lợi ích trước mắt của doanh nghiệp mà phá hủy tài nguyên, cảnh quan, môi trường; thực hiện nghiêm chỉnh việc đánh giá tác động môi trường đối với dự án đầu tư phát triển tại các khu, điểm du lịch và nơi có tài nguyên du lịch trước khi cấp phép hoạt động.

4. KẾT LUẬN

Phát triển du lịch theo hướng tăng trưởng xanh là mục tiêu của ngành du lịch Quảng Nam trong thời gian tới. Trong bối cảnh hậu Covid-19, với chính sách mở cửa ngành du lịch, Quảng Nam đã bước đầu khôi phục dần ngành du lịch. Tỉnh đã chú trọng phát triển các sản phẩm du lịch hướng đến sự tăng trưởng xanh, bền vững, nhờ vậy, lượng khách trong quý 1 năm 2022 đã có khởi sắc với 207 ngàn lượt khách. Đặc biệt, theo thống kê của Sở Văn hóa-Thể thao và Du lịch tỉnh Quảng Nam, tổng lượng khách tham quan và lưu trú du lịch tại tỉnh dịp lễ 30/4 và 1/5 ước đạt 200.000 lượt, tăng hơn 155% so với cùng kỳ năm 2021. Đây là một dấu hiệu rất đáng mừng cho ngành du lịch Quảng Nam. Để tiếp tục định hướng ngành du lịch phát triển xanh, Quảng Nam cần tập trung tuyên truyền, nâng cao nhận thức về du lịch xanh đối với các ngành, các cấp, cộng đồng doanh nghiệp và mọi người dân bằng hình thức phù hợp. Quảng Nam cần xây dựng các sản phẩm, dịch vụ du lịch xanh theo Bộ tiêu chí du lịch xanh đã được ban hành. Đặc biệt là đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ lao động có kỹ năng, nghiệp vụ về du lịch xanh, bền vững và tập trung xây dựng thương hiệu du lịch xanh của tỉnh để tăng khả năng cạnh tranh, thu hút du khách.

TÀI LIỆU TRÍCH DẪN

- [1]. Ban Chấp hành Trung ương (2017), *Nghị quyết số 08-NQ/TW ngày 16/1/2017 của Bộ Chính trị về phát triển du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn*, Hà Nội.
- [2]. Nguyễn Văn Đính (2020), *Phát triển du lịch xanh Việt Nam*, <http://vtr.org.vn>. Cập nhật 23/6/2020.
- [3]. Lưu Hương (2022), *Quảng Nam: Tiên phong xu thế phát triển du lịch xanh*, <https://baochinhphu.vn>. Cập nhật ngày 26/3/2022.
- [4]. Thủ tướng Chính phủ (2012), *Quyết định số 1393/QĐ-TTg ngày 25/9/2012 phê duyệt “Chiến lược quốc gia về Tăng trưởng xanh thời kỳ 2011 - 2020 và tầm nhìn đến năm 2050”*, Hà Nội.
- [5]. Thủ tướng Chính phủ (2021), *Quyết định số 1658/QĐ-TTg ngày 1/10/2021 phê duyệt Chiến lược quốc gia về tăng trưởng xanh giai đoạn 2021-2030, tầm nhìn đến 2050*, Hà Nội.
- [6]. Thủ tướng Chính phủ (2011), *Quyết định số 2473/QĐ-TTg ngày 30/12/2011 phê duyệt Chiến lược phát triển du lịch Việt Nam đến năm 2020, tầm nhìn đến năm 2030*, Hà Nội.
- [7]. Ủy ban nhân dân tỉnh Quảng Nam (2021), *Kế hoạch số 5177/KH-UBND ngày 10/8/2021 về phát triển du lịch xanh đến năm 2025*, Quảng Nam.
- [8]. Ủy ban nhân dân tỉnh Quảng Nam (2021), *Quyết định số 3570/QĐ-UBND ngày 4/12/2021 ban hành Tiêu chí du lịch xanh*, Quảng Nam.
- [9]. Ủy ban nhân dân tỉnh Quảng Nam (2022), *Báo cáo tình hình kinh tế - xã hội tháng 3, Quý I và một số nhiệm vụ trọng tâm quý II/2022*, Quảng Nam.